

T. B. M. M.

(S. Sayısı : 370)

Çorum Milletvekili Cemal Şahin'in, Hâkimler ve Savcılar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Kanuna Geçici Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/685)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Hâkimler ve Savcılar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Kanuna Geçici maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifim, gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

6.4.1993

Cemal Şahin
Çorum

GEREKÇE

2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 39 uncu maddesinde, hukuk fakültelerinde maddî hukuk ve usûl hukuku dallarında hukuk dersi veren profesörler ve doçentlerin almakta oldukları kadro aylıklarının karşılığı sınıf ve derecedeki adli yargı hâkim ve savcılıklarına; hukuk, siyasal bilgiler, iktisat, işletme, idarî ilimler fakültelerinde idare, maliye ve ekonomi dallarında ders veren profesör ve doçentlerin, almakta oldukları kadro aylıklarının karşılığı sınıf ve derecedeki idarî yargı hâkim ve savcılıklarına; mesleklerinde en az beş yıldan beri fiilen çalışmakta olup bilimsel güç ve ahlakî metanetleriyle tanınmış bulunan avukatların, avukatlıkta geçen sürelerinin üçte ikisinin meslekte geçmiş sayılarak ve görevin gerektirdiği kanunî şartlar gözönünde bulundurularak girebilecekleri sınıf ve derecedeki adli ve idarî yargı hâkimlik ve savcılıklarına atanabilmeleri öngörülmüştür.

Yine aynı maddenin son fıkrasında, yukarıdaki şartları taşıyan isteklilerin mesleğe alınıp alınmayacakları ve alınmaları halinde girebilecekleri sınıf ve derecelerin Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belli edileceği hüküm altına alınmıştır.

Bu hükümlere rağmen, mesleklerinde en az beş yıldan beri fiilen çalışmakta olup bilimsel güç ve ahlakî metanetleriyle tanınmış bulunan avukatların, avukatlıkta geçen sürelerinin üçte ikisi derece ve terfilerinde sayılmakla beraber, birinci sınıfa ayırma süresinde nazara alınmamaktadır.

Bu sürenin birinci sınıfa ayırma için gerekli süreden sayılması için 2802 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin dördüncü fıkrasında değişiklik yapılmaktadır.

2802 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin dördüncü fıkrasında yapılan değişikliğin geçmişe etkinliğini sağlamak amacıyla geçici 4 üncü madde düzenlenmiştir.

2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri, Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun Geçici 1 inci Maddesine göre söz konusu kanunun yürürlüğe girdiği 20.1.1982 tarihinden itibaren beş yıllık süre içinde Danıştay tetkik hâkimliği ve savcılığı dışındaki görevlerden, bölge idare, idare ve vergi mahkemeleri başkan ve üyeliklerine ilk defa atanarlardan bir, iki ve üçüncü derecenin kademelerinde bulunanlar, o tarihte yürürlükte olan 2556 sayılı Hâkimler Kanunundaki birinci sınıfa ayrılmak için gerekli süre kaydına bakılmaksızın birinci derecenin kademelerinde bulunanların bir terfi süresi, ikinci derecenin kademelerinde bulunanların iki terfi süresi, üçüncü derecenin kademelerinde bulunanların üç terfi süresi kadar çalıştıktan sonra birinci sınıf incelemesine tabi tutulmaları öngörülmüştür.

Ancak, böyle bir olanak, dördüncü ve beşinci derecenin kademelerinden atanarlara tanınmamıştır.

Bu durum, o tarihte yürürlükte olan 2556 sayılı Yasaya göre birinci sınıfa ayrılma için öngörülen sürenin on yıl olması sebebiyle dördüncü derecenin kademelerinde bulunanların dört, beşinci derecenin kademelerinde beş terfi süresi çalıştıktan sonra birinci sınıfa ayrılabilme imkanının tanınmaması eşitsizlik yaratmıştır.

Ancak, yukarıdaki durumda olanlardan beşinci derecenin kademelerinde bulunanlara geriye geçerli olarak beş terfi süresi (on yıl) meslekte çalıştıktan sonra birinci sınıfa ayrılma incelemesine tabi tutulabilme imkanının tanınıp, birinci sınıfa ayrılma için gerekli sürenin oniki yıla çıkarıldığı 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun yürürlüğe girdiği 26.2.1993 tarihine kadar on yılını tamamlamalarına az bir süre kalan hâkim ve savcılara geriye geçerli olarak tanınmaması ayrı bir eşitsizlik ve hakkaniyete aykırı bir durum doğuracaktır.

Bu eşitsizlik ve haksızlıkların önlenmesi bakımından, söz konusu 2576 sayılı Kanunun geçici birinci maddesine göre dışardan idari yargı hâkimliğinin dördüncü derecesine atanarlardan dört terfi süresi (sekiz yıl) meslekte çalıştıktan sonra bu sürenin bittiği tarih itibariyle; bu şekilde atanarlardan beşinci derecenin kademelerinde bulunanlar ile 2802 sayılı Yasanın yürürlüğe girdiği 26.2.1993 tarihinden önce hâkimlik ve savcılık mesleğine girmiş bulunanların, on yıllık sürenin bittiğini ve ikinci derecenin alındığı tarihten itibaren birinci sınıf incelemesine tabi tutulması öngörülmüştür.

Bu şekilde, birinci sınıfa ayrılma veya birinci sınıfa ayrılma tarihini düzeltme ilgililerine geçmişe yönelik olarak malf hak talebinde bulunma hakkı vermeyecektir.

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

Esas No. : 2/685

Karar No. : 3

4.11.1993

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çorum Milletvekili Cemal Şahin'in: Hâkimler ve Savcılar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Kanuna Geçici Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun teklifi, Adalet Bakanlığı temsilcilerinin ve teklif sahibinin de katılmalarıyla komisyonumuzca incelenip görüşülmüş, gerekçesi uygun görülerek maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi

(S. Sayısı : 370)

Teklifin 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Teklifin çerçeve 2 nci maddesi ile 24.2.1983 tarih ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununa eklenen geçici 8 ve geçici 9 uncu maddeler aynen kabul edilmiştir.

16.6.1988 gün ve 331 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 8 inci maddesi ile 1.3.1975 tarihinden sonra kadrosuzluk nedeniyle derece yükselmesi yapamayanların başarılı geçen hizmet sürelerinin her yılı bir kademe ve her üç yılı bir derece verilmek suretiyle kadro şartı aranmaksızın değerlendirileceği hükme bağlanmıştır.

Yukarıda anılan 16.6.1988 tarihli Kanun Hükmünde Kararname, bu tarihte hâkimlik görevinde bulunanlara Hâkimler ve Savcılar Kanununda böyle bir hüküm olmadığı gerekçesi ile uygulanmamakta ve bu kişiler maddî ve manevî yönden emsallerinden geri kalmanın üzüntüsü içinde bulunmaktadır. Ayrıca Hâkimler ve Savcılar Kurulu Kararlarına karşı dava yolu da kapalı olduğundan yargı yoluna başvurma olanağı da yoktur.

Buna göre, önceki görevlerinde kadrosuzluk nedeniyle kayba uğrayan ve kayba uğramış müktesep hakları ile mesleğe atanan hâkimlerin, önceki görevlerindeki kadro kayıplarının ve hâkimlik mesleğine giriş kadrolarının düzeltilerek emsallerine göre kadro ve birinci sınıfa ayrılma bakımından geride kalmaması ve bu haksız mağduriyetlerinin önlenmesini sağlamak amacıyla teklife geçici 10 uncu madde ilave edilmiştir.

Teklifin çerçeve 2 nci maddesine eklenen, yeni geçici 10 uncu maddeye paralel olarak teklifin geçici 10 uncu maddesine “ve mesleğe girişteki kadro durumu düzeltilenler” ibaresi ilave edilmiş ve geçici 11 inci madde olarak kabul edilmiştir.

Teklifin 3 ve 4 üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Başkan	Sözcü
<i>Cemal Şahin</i>	<i>Cemal Özbilen</i>
Çorum	Kırklareli
Kâtip	Üye
<i>Ali Rıza Gönül</i>	<i>Cemalettin Gürbüz</i>
Aydın	Amasya
Üye	Üye
Mehmet Özkaya	H. Orhan Ergüder
Gaziantep	İstanbul
(İmzada Bulunamadı)	
Üye	Üye
Murat Başesgioğlu	Hasan Afşar
Kastamonu	Konya
(İmzada Bulunamadı)	
Üye	Üye
<i>H. Cavit Erdemir</i>	<i>C. Sadık Keseroğlu</i>
Kütahya	Sinop

Üye

Fethullah Erbaş

Van

(İmzada Bulunamadı)

ÇORUM MİLLETVEKİLİ CEMAL ŞAHİN'İN TEKLİFİ

Hâkimler ve Savcılar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Kanuna Geçici Maddeler Eklennesi Hakkında Kanun Teklifi

MADDE 1. — 24.2.1983 tarih ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 39 uncu maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yukarıdaki fıkralarda yazılı şartları taşıyan isteklilerin mesleğe alınıp alınmayacakları ve alınmaları halinde ise, birinci fıkradakilerin sürelerinin tamamı, ikinci fıkradakilerin sürelerinin üçte ikisi bu Kanunun 32 nci maddesine göre hâkim ve savcılıkta geçmiş sayılarak girebilecekleri sınıf ve dereceler Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belli edilir.”

MADDE 2. — 24.2.1983 tarih ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununa aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

“**GEÇİCİ MADDE 8.** — Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce, 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 39 uncu maddesine göre hâkimlik ve savcılık mesleğine girmiş bulunanlar hakkında da söz konusu maddenin değişik dördüncü fıkrası hükmü uygulanır.

Bu durumda olanlardan, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce birinci sınıfa ayrılmalarına karar verilmiş olan hâkim ve savcıların birinci sınıfa ayrılma tarihleri de söz konusu maddenin değişik dördüncü fıkrası hükmüne göre düzeltilir.

GEÇİCİ MADDE 9. — a) 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun geçici 1 inci maddesi hükmüne göre Danıştay tetkik hâkimliği ve savcılığı dışındaki görevlerden bölge idare, idare ve vergi mahkemeleri başkan ve üyeliklerine ilk defa atananlardan, dördüncü derecenin kademelerinde bulunanlar Hâkimler ve Savcılar Kanununun birinci sınıfa ayrılmak için gerekli süre kaydına bakılmaksızın, dört terfi süresi çalıştıktan-sonra bu sürenin dolduğu tarihten geçerli olmak üzere birinci sınıf incelemesine tabi tutulurlar.

b) 2576 Sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun geçici 1 inci maddesi hükmüne göre Danıştay tetkik hâkimliği ve savcılığı dışındaki görevlerden bölge idare, idare ve vergi mahkemeleri başkan ve üyeliklerine ilk defa atananlardan beş ve daha alt derecenin kademelerinde bulunanlar dahil, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce hâkimlik ve savcılık mesleğine girmiş bulunanlar, Hâkimler ve Savcılar Kanununun birinci sınıfa ayrılmak için gerekli süre kaydına bakılmaksızın meslekte fiilen on yıllarını doldurdıkları ve ikinci dereceyi aldıkları tarihten geçerli olmak üzere birinci sınıf incelemesine tabi tutulurlar.

c) 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten önce mesleğe girmiş olup da, oniki yıllık birinci sınıfa ayrılma süresine tabi olarak, bu süreyi doldurdıkları tarih itibarıyla birinci sınıfa ayrılmış olanların birinci sınıfa ayrılma tarihleri, meslekte geçirdikleri on yılın dolduğu ve ikinci derecenin alındığı tarih itibarıyla düzeltilir.

GEÇİCİ MADDE 10. — Yukarıdaki geçici maddelere göre birinci sınıfa ayrılmalarına karar verilenler ile birinci sınıfa ayrılma tarihleri düzeltilenler, geçmişe yönelik olarak malfi hak isteminde bulunamazlar”

MADDE 3. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Hâkimler ve Savcılar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Kanuna Geçici Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi

MADDE 1. — Teklifin 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — 24.2.1983 tarih ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununa aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 8. — Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce, 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 39 uncu maddesine göre hâkimlik ve savcılık mesleğine girmiş bulunanlar hakkında da söz konusu maddenin değişik dördüncü fıkrası hükmü uygulanır.

Bu durumda olanlardan, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce birinci sınıfa ayrılmalarına karar verilmiş olan hâkim ve savcılarının birinci sınıfa ayrılma tarihleri de söz konusu maddenin değişik dördüncü fıkrası hükmüne göre düzeltilir.

GEÇİCİ MADDE 9. — a) 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun geçici 1 inci maddesi hükmüne göre Danıştay tetkik hâkimliği ve savcılığı dışındaki görevlerden bölge idare, idare ve vergi mahkemeleri başkan ve üyeliklerine ilk defa atanarlardan, dördüncü derecenin kademelerinde bulunanlar Hâkimler ve Savcılar Kanununun birinci sınıfa ayrılmak için gerekli süre kaydına bakılmaksızın, dört terfi süresi çalıştıktan sonra bu sürenin dolduğu tarihten geçerli olmak üzere birinci sınıf incelemesine tabi tutulurlar.

b) 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve görevleri Hakkında Kanunun geçici 1 inci maddesi hükmüne göre Danıştay tetkik hâkimliği ve savcılığı dışındaki görevlerden bölge idare, idare vergi mahkemeleri başkan ve üyeliklerine ilk defa atanarlardan beş ve daha alt derecenin kademelerinde bulunanlar dahil, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce hâkimlik ve savcılık mesleğine girmiş bulunanlar, Hâkimler ve Savcılar Kanununun birinci sınıfa ayrılmak için gerekli süre kaydına bakılmaksızın meslekte fiilen on yıllarını doldurdıkları ve ikinci dereceyi aldıkları tarihten geçerli olmak üzere birinci sınıf incelemesine tabi tutulurlar.

c) 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten önce mesleğe girmiş olup da, oniki yıllık birinci sınıfa ayrılma süresine tabi olarak, bu süreyi doldurdıkları tarih itibarıyla birinci sınıfa ayrılmış olanların birinci sınıfa ayrılma tarihleri, meslekte geçirdikleri on yılın dolduğu ve ikinci derecenin alındığı tarih itibarıyla düzeltilir.

GEÇİCİ MADDE 10. — 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanuna ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 39 uncu maddesine göre başka görevlerde müktesep hak aylık kadro ve dereceleri üzerinden hâkimlik mesleğine atanan ve 16.6.1988 tarih ve 331 sayılı Kanun Hükmündeki Kararnamenin yürürlüğe girdiği 30.6.1988 tarihinde hâkimlik görevinde bulunanların önceki görevlerinde 1.3.1975 tarihinden sonra kadrosuzluk nedeniyle terfi edememiş olmaları halinde anılan 331 sayılı Kanun Hükmündeki Kararnamenin 8 inci maddesi ile 657 sayılı devlet memurları Kanununa eklenen geçici madde hükümleri ilgili hâkimler için de uygulanır ve mesleğe atandıkları tarihteki kadro derece ve kademelerinin tespitinde bu durum dikkate alınarak gerekli düzeltme yapılır.

GEÇİCİ MADDE 11. — Yukarıdaki geçici maddelere göre birinci sınıfa ayrılmalarına karar verilenler ile birinci sınıfa ayrılma tarihleri düzeltilenler ve mesleğe girişteki kadro durumu düzeltilenler, geçmişe yönelik olarak malî hak isteminde bulunamazlar.”

MADDE 3. — Teklifin 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Teklifin 4 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

